

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

СДРУЖЕНИЕ „НОВ ИЗБОР“

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ДОКЛАД

Относно необходимите промени в българското законодателство, свързано с развитието на пряката демокрация в Република България

1. Увод:

Според редица определения, гражданинът е човешки индивид, който се намира под юрисдикцията на конкретна държава. Понятието гражданин е правно-политическо понятие, тъй като индивидът е гражданин чрез принадлежността си към дадена нация, организирана в държава.

Причините за липсата на добър диалог между гражданите и администрацията в България могат да бъдат търсени на много места, но основните причини обикновено се коренят в недоброто разбиране на правата, задълженията и не на последно място на възможностите на всяка една от страните, както и на нежеланието да спазваме стриктно правилата на обществения ни договор.

При демократичните режими основната част от въпросите на публичния живот се решават на местно равнище. За основополагащата роля на местната демокрация е писано много и в различни контексти. Тук ще очертаем важните аспекти за разбирането на местната власт и самоуправлението в общините. В началото винаги е уточняването на основните понятия. Тъй като става дума за самоуправление, съществени са и правилата, по които се конституира самоуправляващата се общност, наречена община. Сферите на компетентност, органите за управление, финансирането на дейностите, отношенията между местната и централната власт и възможностите за гражданско участие в управлението дават относително пълната картина на проблематиката за местната власт и общинското самоуправление.

Доброто управление е не просто задължение на управляващите и на администрацията, а е включено в обхвата на Хартата за основните права на Европейския съюз. Хартата е изработена от Конвент с участието на основни европейски институции и е приета от Европейския съвет през 2000 г. в Ница като документ, допълващ Европейската конвенция за правата на човека. Хартата е включена в Договора от Лисабон през 2007 г. като приложение, под формата на декларация. По такъв начин тя придобива задължителна правна сила за държавите членки на ЕС.

Обществото има претенции към властта по презумпция, така както съвсем логично гражданското общество вижда съществуващия обществен ред като несъвършен. Така гражданският контрол залага рамките, в които властта трябва да действа чрез съответните стъпки и действия.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

НОВ ИЗБОР

ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

СДРУЖЕНИЕ „НОВ ИЗБОР“

Защото осъзнавайки фактът, че всеки един от нас е гражданин, то всеки един от нас (сам или в група, с такива като нас), докато действа в рамките на закона, може да бъде коректив на властта. Още повече, подобни действия не са само нормални, те са общественополезни. Както показва опитът на съвременния свят, подобни отношения са и критерий за оценка на демократичността на обществото изобщо. Тук са без значение реакцията на държава, чиновници, меди, други организации. За да има резултат от диалога, обаче, трябва да се следват определени правила и процедури. Критикарстването „на чашка“ по адрес на администрацията не е граждански контрол, защото не води до никакъв резултат, макар че може да изглежда като ясно изразена гражданска позиция. За конкретен резултат са необходими инвестиране на време за официално изразяване на мнение, организация, преговори, експерти, интерес, усилия, понякога пари, разум, воля, доблест, поемане на рискове и т.н.

2. Анализ на действащата нормативната уредба в България, относно включването на гражданите в управлението на местно ниво

Участието на гражданите и организациите на гражданското общество в процесите на вземане на решения на местно ниво е друг критерий за оценка на демократичността на дадено общество, тъй като такова участие е от решаващо значение за прозрачно и отговорно местно самоуправление, работещо в интерес на общността. Гражданското участие може да приема различни форми - обществено обсъждане на политически и нормативни документи, приемани от местните власти, онлайн консултиране/консултиране на общественото мнение по интернет, публично обсъждане на общински бюджет/на конкретни процедури, създаване на обществени консултативни съвети, организиране на местна гражданска инициатива, местни референдуми или общи събрания на населението по инициатива на гражданите. Тези различни форми на участие имат и различна степен на въздействие върху местните публични политики и управлението на местната общност. Едно от основните разграничения е между формите на демокрацията на участието и инструментите на пряката демокрация. При демокрацията гражданите инициират и/или стават част от процеса на обсъждане и формулиране на политически и нормативни решения, но „последната дума“ е на изрично овластените институции на местно ниво - общинския съвет и кмета. При формите на пряката демокрация-местен референдум по инициатива на гражданите и общо събрание на населението-гражданите инициират и участват, но и директно и окончателно решават конкретни въпроси на местното управление.

Засилената роля на местната демокрация и прилагането на принципите за самоуправление след Втората световна война допринася съществено и за развитие на теорията за местната власт. Европейските институции обръщат все по-сериозно внимание върху гаранцията за спазване правото на самоуправление на гражданите. Този продължителен процес по изработване принципите на местната демокрация се материализира в Европейската харта за местно самоуправление (ЕХМС). Тя дава следната дефиниция на местното самоуправление: „Член 3, ал. 1. Под местно самоуправление се разбира правото и реалната възможност за местните общности да регулират и да управляват в рамките на закона, на тяхна отговорност и в интерес на тяхното население, съществена част от обществените дела. ал. 2 Това право се упражнява чрез съвети и

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

НОВ ИЗБОР

ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

СДРУЖЕНИЕ „НОВ ИЗБОР“

събрания, чиито членове са избрани чрез свободни, тайни, равни, преки и общи избори, и които могат да разполагат с изпълнителни органи, които отговарят пред тях. Тази разпоредба не накърнява възможността да се прибегва до събрания на гражданите, до референдуми или до всякакви други форми на пряко участие на гражданите, когато това е позволено от закона.”

3. Правна регламентация на гражданското участие на местно ниво

Участието на гражданите в управлението на общината (района) може да се разгледа в няколко направления: нормативната основа, формите на взаимодействие, връзката на гражданите с местната власт и възникване на отношенията при тази връзка. Нормативната основа на първо място е уредена в Конституцията на Република България. Регламентирана е възможността за решения на гражданите при допитвания и за участие в местните органи и за контрол. В Конституцията е зададена рамката, а другите нормативни актове определят различните и конкретни аспекти от участието на гражданите в местната власт. На основата на Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление и Закона за местните избори се решават въпроси от местно значение. Тези закони предлагат съответните демократични форми за участие на гражданите в осъществяването на местната власт. Законът за административно-териториалното устройство на Република България постановява правилата за промяна на административно-териториалните единици чрез участие на гражданите при провеждане на референдум и така се взема и участие в местната власт. Административнопроцесуален кодекс е основен процесуален закон, който дава възможност на гражданите и техните организации да оспорват административни актове на местните административни органи по съдебен и административен ред. Чрез него се осъществява и контрол върху местните органи. Европейската харта за местно самоуправление определя местното самоуправление като реална способност на местните власти да регулират и управляват в рамките на нормативните документи, обществените дела и собствената отговорност в полза на населението. Според Хартата това може да става чрез съвети и събрания, избрани чрез преки и свободни избори от гражданите.

Законът за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление (приет на 29 май 2009 г., обнародван в ДВ, бр. 44, 2009 г.) -уредва условията, организацията и реда за пряко участие на гражданите на Република България при осъществяване на държавната и местната власт. Прякото участие се осъществява чрез:

1. референдум;
2. гражданска инициатива;
3. общо събрание на населението.

На ниво районна администрация могат да се прилагат първите две форми. Референдумът може да се провежда на национално и местно ниво, гражданската инициатива -на национално и местно ниво, а общото събрание на населението –само на местно ниво. Местен референдум се произвежда в община, район или кметство за пряко решаване на въпроси от местно значение,

които законът е предоставил в компетентност на органите на местно самоуправление или органите на района или кметството. Чрез местен референдум не могат да се решават въпроси, касаещи:

1. Общинския бюджет;
2. Размера на местните данъци и такси;
3. Правилата на вътрешната организация и дейност на общинския съвет.

Местен референдум се произвежда по предложение на:

1. Поне една пета от общинските съветници, но не по-малко от трима общински съветници;
2. Кмета на общината, съответно кмета на кметството или района;
3. Инициативен комитет с подписите на не по-малко от една двадесета от гражданите с избирателни права, които имат постоянен адрес на територията на съответната община, район или кметство към момента на вписване на предложението в регистъра.

При произвеждането на местен референдум може да се гласува по един или по няколко въпроса, като решението, прието с местен референдум, не подлежи на последващо одобрение от общинския съвет. Той приема акт, когато това е необходимо за неговото изпълнение.

Законът за достъп до обществена информация (ЗДОИ) регламентира спецификата и начина за предоставяне на този вид информация. Правото на гражданите да получават достъп до информация е регламентирано и от чл. 41 от Конституцията на Република България, който гласи:

(1) Всеки има право да търси, получава и разпространява информация. Осъществяването на това право не може да бъде насочено срещу правата и доброто име на другите граждани, както и срещу националната сигурност, обществения ред, народното здраве и морала.

(2) Гражданите имат право на информация от държавен орган или учреждение по въпроси, които представляват за тях законен интерес, ако информацията не е държавна или друга защитена от закона тайна или не засяга чужди права.

ЗДОИ регламентира не само правото за получаване на обществена информация, но и съдебния контрол над органите, които трябва да я предоставят. По своята същност обществената информация е всяка информация, свързана с обществения живот в Република България и даваща възможност на гражданите да си съставят собствено мнение, относно дейността на задължените от закона субекти, като централни и местни органи на властта.

Основната цел на Закона за достъп до обществена информация, макар и не конкретно декларирана в текста му е насочена към това да бъдат създадени общи правила за прозрачност на управлението и възможност за информирано участие на гражданите в него чрез достъп до

информация, съхранявана от държавните органи, органите на местно самоуправление и други публични институции. Голяма част от тази информация е пряко свързана със здравето, околната среда и обществения ред в населените места на гражданите. Нейното навременно узнаване от тях чрез посредническата роля на медиите или чрез индивидуален достъп е необходимо, за да могат да направят информиран избор когато е потребно.

Законът за местното самоуправление и местната администрация урежда обществените отношения при местното самоуправление и администрация, регламентира органите на местното самоуправление с техните правомощия и компетенции.

4. Състояние на степента на гражданско участие в управлението на местно ниво

Доколкото местното ниво на власт е автономно ниво на „самоуправление“ то участието на гражданите по презумпция е по-широко и по-видимо отколкото централното ниво. Дали е така обаче във всички общини в страната. Наблюденията ни показват, че има няколко фактора, които влияят върху състоянието на този процес на местно ниво. На първо място е степента на зрялост на местната общност и наличието на гражданска енергия на местно ниво. Тези предпоставки обикновено се регистрират не в най-големите и не в най-малките общини в страната, където все още е налице чувство на общност и желание да се участва в „местния дневен ред“ и оказва влияние върху решенията свързани с местното развитие. В най-големите градски центрове, това усещане за общност е по-слабо и „избледнява“ и не предполага активно участие, следвайки „анонимността“ и нагласата, че „нещата ще се случат и без мен“. В малките общини, възрастовата и образователна структура на населението е значително по-неблагоприятна. Немалка част от живеещите са икономически неактивни лица, често демотивирани и обезсърчени, което предполага и по-ниската им гражданска активност. Разбира се съществуват и изключения от това наблюдение и отделни общности, участват активно в процесите на местното развитие.

Вторият важен фактор за активното участие на гражданите в процесите на местното развитие е нагласата на местната власт и най-вече нейния изпълнителния орган – кмета на община, да бъде отворен за гражданските инициативи, да подкрепя под различни форми включително финансово местните граждански организации. Ако нагласата и отвореността на местната власт се съчетаят и с умения за провокиране и мотивиране на гражданската активност, може да се очаква ползотворно взаимодействие между местна власт и граждани на ниво община / кметство. В този случай личностният фактор е определящ за наличието и качеството на взаимодействието.

Третият важен фактор, който влияе върху гражданската активност е доверието между управляващите и гражданите на местно ниво. Доверието е в основата на гражданското участие. Провеждането на открита и прозрачна местна политика е в основата на създаването / поддържането на доверието на гражданите.

В общностите, където е налице благоприятно съчетаване на тези фактори можем да твърдим, че степента на гражданската активност е висока и гражданите в по-голяма степен приемат че участват в „самоуправлението“ на местно ниво. Без претенции за прецизност, наблюденията ни формират разбирането, че такова взаимодействие е налице в един доста малък дял (не повече от една пета) от местните общности. Това са общини в които обикновено има традиции и съществува приемственост между общинските ръководства, които поддържат „жива“ връзката с гражданите.

Ключова предпоставка за гражданско участие в местното самоуправление е степента на децентрализация на държавното управление в България. По обща оценка на много експерти, България е все още силно централизирана държава в сравнение със страните от ЕС. Макар, че е налице разбиране за нуждата от децентрализация, действията в такава посока са несистемни, плахи и колебливи. Изпълнението на приетата през 2006 г. Стратегия за децентрализация на държавното управление не доведе до резултатите, които трябваше да бъдат постигнати. В ситуация в която правомощията на органите на местното самоуправление са ограничени и голяма част от прилагането на местни политики зависи от волята на централното правителство, самоуправлението ще има по-скоро декларативен характер, отколкото автономно ниво на власт на което се вземат важните за местното развитие решения. Ограничените местни правомощия предопределят в не малка степен гражданска активност на местно ниво. Могат да бъдат посочени много примери в подкрепа на това твърдение, но е достатъчно да се ограничим само до слабото и често формално публично обсъждане на проекта за годишен общински бюджет. В ситуация на тесни данъчни правомощия на местните власти, силна зависимост от централното правителство и доминиране на делегираните от държавата дейности над местните в общинските разходни отговорности, обсъждането на общинският бюджет ще продължи да бъде слабо интересно за гражданите заради ограничените възможности за въздействие в по-голямата част от общините в България, в които дялът на собствените приходи е много нисък.

5. Анализ на формите на гражданско участие, свързани с пряката демокрация, съгласно Закона за прякото участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление.

Формите за участие на гражданите в местното самоуправление са преки и непреки. Прилагането на принципите на ЕХМС в националните законодателства задължително води до признаване правото на участие на гражданите в местното самоуправление, както чрез участие в изборителния процес за местни органи на властта и провеждането на местни референдуми като преки форми на участие, така и чрез всички други възможни и непротиворечащи на законите непреки форми на участие. Преките форми на участие според Конституцията на Р България Закона за прякото участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление (ЗПУГДВМС) са: местен референдум, общо събрание на населението и гражданска инициатива.

Местният референдум е основен инструмент на пряката демокрация. Чрез него гражданите имат възможност да участват във вземането на решения по най-важните въпроси от местно значение, които са от компетентността на органите на местното самоуправление, или на

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

НОВ ИЗБОР

ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

СДРУЖЕНИЕ „НОВ ИЗБОР“

органи на района или кметството. Чрез референдум могат да се вземат решения, отнасящи се до цялата община, до определен район или кметство. Сферите на приложение, процедурата за произвеждане, както и редица техническо-организационни детайли при провеждането на местен референдум в България, са уточнени и се регулират чрез разпоредбите на цитирания по-горе закон. Съществуват въпроси, които се решават само след допитване до гражданите. В българското законодателство местният референдум е задължителен компонент от процедурата по обособяване на нова община. Законодателят е предвидил и кръг от въпроси, които не могат да се решават чрез местен референдум. Такива са въпросите за местния бюджет, местните данъци и такси и правилата за организацията и вътрешната дейност на общинския съвет. Инициатива за произвеждане на местен референдум в рамките на цялата община имат не по-малко от една десета част от избирателите с граждански права, не по-малко от една пета от общинските съветници, но най-малко трима, кметът на общината, района или кметството и инициативен комитет с подписите на не по-малко от една двадесета от гражданите с избирателни права, които имат постоянен адрес на територията на съответната община, район или кметство към момента на вписване на предложението в регистъра. Но решението за произвеждане на местен референдум се взема от общинският съвет, с мнозинство на повече от половината от общинските съветници.

Решението на местния референдум е взето, ако в референдума са участвали най-малко 40 на сто от гражданите с избирателни права и на въпроса са отговорили положително повече от половината от участвалите. Когато референдумът се провежда едновременно с избори за общински съветници и кмет, решението е валидно, ако е подкрепено от повече от половината от участвалите в изборите избиратели. И в двата случая решението е окончателно и общинският съвет е длъжен да го оповести на населението и да предприеме мерки за изпълнението му. Ако решението не е прието нов референдум по същия въпрос може да бъде свикан не по-рано от една година от датата на провеждане на допитването. Значението на пряката демокрация и нейните инструменти за управлението е спорно от гледна точка на политическата практика. Основателно на първо място се поставя въпросът дали всички проблеми могат да бъдат решени чрез допитване до гражданите. Може ли референдумът да гарантира съчетаване на гражданската позиция и на професионализма и експертното знание? Референдумът, като основен инструмент на пряката демокрация, се въвежда и с цел гарантиране на общите ценности на гражданската общност срещу евентуални своеволия и неадекватни решения на представителите. Но решението за свикване на местен референдум в крайна сметка е в компетенциите на общинския съвет. Това обстоятелство до известна степен обезсмисля провеждането на референдуми. Като добавим и високите разходи за организацията и провеждането на местен референдум можем да си обясним защо този инструмент на пряката демокрация, няма приложение в политическата практика в България (с изключение на задължителните според Закона за административно-териториалното устройство на Р България референдуми за обособяване на нови общини).

Общо събрание на населението е друга форма за пряко участие на гражданите при решаването на въпроси, които по целесъобразност са в компетенциите на общинския съвет или на кмета. Решенията на общото събрание са задължителни за органите на властта, които трябва

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

НОВ ИЗБОР

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

СДРУЖЕНИЕ „НОВ ИЗБОР“

да издадат съответните актове след решението на общото събрание. Ограниченията пред общото събрание са свързани с броя на населението. То може да се провежда в общини, райони, кметства, населени места и квартали с население до 10 000 жители. В по-населените общности тази форма на пряко участие не би била работеща. Дори и 10 000 жители не биха могли да бъдат събрани на едно място и да работи този форум, без да се нарушат правилата за провеждане и да има реален смисъл от неговото провеждане. Затова законодателят е предвидил възможността да се провежда събранието по избирателни секции в определен срок. Членове на общото събрание са всички граждани с избирателни права, които имат постоянен или настоящ адрес на съответната територия преди датата на провеждане на събранието. Събранието се свиква от кмета на общината, района или кметството по негова инициатива, по решение на общинския съвет или при искане най-малко на една петдесета част от гражданите, членове на общото събрание. Кметът е длъжен да свика общото събрание. То е редовно, ако присъстват не по-малко от една четвърт от членовете му, а за населени места с население до 150 жители – поне една трета от членовете. Решението се взема с мнозинство повече от половината от присъстващите на събранието. Решението се взема с тайно гласуване, освен ако самото събрание не реши гласуването да е явно.

Гражданската инициатива е механизъм, чрез който гражданите могат да направят предложения до местните власти или до областни или регионални власти на изпълнителната власт за решаване на въпроси от местно значение. Инициативата се осъществява чрез подписка, организирана от инициативен комитет. На събрание на най-малко 50 граждани с избирателни права и с постоянен или настоящ адрес на съответната територия се формулират и одобряват предложенията до местните власти, избира се инициативен комитет с до 5 члена, одобрява се бланката за подписката, както и срокът, в който трябва да се съберат подписите, като той не може да е по-дълъг от два месеца. Не се поставят изисквания за брой участници в подписката. След нейното представяне на съответния орган, той е длъжен в едномесечен срок да разгледа въпросите и да оповести своето решение и предприетите мерки.

Непреките форми и механизми за участие са разнообразни и прилагането им, до голяма степен, зависи от спецификата на местната общност, етнокултурни и социално-историческите традиции и др. Тук ще разгледаме само някои от най-широко разпространените.

Открита сесия на общинския съвет – тя се различава от редовните (обикновените) сесии по това, че е предварително и своевременно оповестена за открита и е широко популяризирана сред гражданството. Всяка сесия на общинския съвет по принцип е публична (с изключение на случаите, в които изрично не е взето решение за провеждане на закрыта сесия), което означава, че на нея могат да присъстват представители на медиите, граждански организации и отделни граждани, да проследят водените дебати в залата, да ги коментират и отразяват след приключването на сесията в медиите. Откритата сесия е различна от обикновената публична с това, че по време на дебатите в залата могат да се изказват и гражданските представители и по този начин да оказват въздействие при формиране позицията на общинските съветници. Откритата сесия е приложима, когато местната власт има нужда да получи по-широка

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

НОВ ИЗБОР

ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

СДРУЖЕНИЕ „НОВ ИЗБОР“

гражданска подкрепа и желае на официален форум да даде възможност на обществеността да изкаже позиция по важни местни въпроси. От своя страна, общността на гражданите, заинтересовани от вземането на решение по даден въпрос, може, използвайки законовите механизми, да поиска свикването на открита сесия на общинския съвет и по този начин да окаже въздействие върху процеса на вземане на решение. Използване на телевизията и радиото за формиране на обществено мнение и оказване на въздействие върху общинските представители.

Публичните дискусии, опосредени от електронните медии могат да окажат съществено въздействие върху процеса на вземане на решение по важни за общината въпроси. Иницирането на специални предавания (още по-траен е ефектът, ако има регулярни общински рубрики), в които се обсъждат наболели проблеми може да бъде предприето както от страна на местните власти, така и от различни граждански организации.

Пресконференциите, като форма на участие на гражданите в местното самоуправление те имат значение за активизиране на общественото мнение по даден въпрос. Местната власт от свое страна също може да използва пресконференцията като форма за привличане на гражданското внимание към решаването на местни проблеми. Но и гражданските организации, ставайки инициатори на пресконференции могат да използват по-активно медиите като посредник за отразяване на тяхната позиция и за оказване на въздействие.

Комитети, комисии и обществени съвети към общинския съвет или кмета на общината (района, кметството) с широко застъпено гражданско участие, основани на партньорството между гражданските организации и местните власти и насочени към определена сфера от публичното пространство (например екология, младежки дейности, етнически въпроси и т.н.) са постоянни форми за включване на гражданите в местното самоуправление. Такива структури гарантират за местната власт постоянна подкрепа на обществени представители при формирането на общинската политика по дадени въпроси. Чрез участието си в подобни съвместните форми гражданските представители имат възможност активно да въздействат при определяне политиката на общината.

6. Основни проблеми при участието на гражданите в управлението на местно ниво, съгласно Закона за прякото участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление:

Участието на гражданите в управлението на местно ниво е процес в който са въввлечени две взаимно обвързани страни – гражданите, като суверен на властта и самата местна власт, която упражнява властта от името на суверена – гражданите.

Все още дискутирани като проблематични са следните елементи от законовата уредба:

-Много високи изисквания за брой подписи за инициране на национален референдум и съответно за такъв, обвързващ Народното събрание да вземе решение;

-Високи нива за действителност при провеждане на националните и местни референдуми;

-Събиране на притеснително и ненужно голямо количество лични данни за инициирането.

Решението на тези основни въпроси, свързани с инициативата и активността при провеждането на референдуми, а също и с тяхната действителност са ключови по отношение на практиката на провеждане на местни и национални референдуми. Докато това не се промени, законодателната база ще остане ограничаваща по отношение прилагането на механизмите на пряка демокрация именно от гражданите, а не – от партиите.

7. Предложения за промени в Закона за прякото участие на гражданите в държавната власт и в местното самоуправление (ЗПУГДВМС):

–Намаляване на изискването за събиране на определен брой подписи за упражняване на гражданска инициатива за референдум – за национален референдум да се намалят до 100 хил. (за обвързващата инициатива) и 50 хил. (за необвързващата инициатива), а за местен референдум – до 1% от броя на гласоподавателите (в съответната община/ район / кметство) за обвързваща инициатива и до 0,5% - за необвързваща;

– Премахване или намаляване на изискването за кворум за участие в референдумите до 20% от гласоподавателите;

– Облекчаване на изискванията за предоставяне на лични данни при участие в подписки за граждански инициативи и референдуми - да не се изисква ЕГН, а само дата на раждане;

– Предоставяне на възможност за събиране на подписи онлайн (по аналогия с Европейската гражданска инициатива).

Заключение:

Приемането на предложените нормативни промени ще допринесе за по-ефективно включване на гражданите в решенията и политиките на местно ниво и ще стимулира гражданската активност, но не бива да се забравя процесът на децентрализация на държавното управление. Вземане на решенията на най-близкото управленско ниво, на което се предоставят услугите, е общовалиден принцип в публичното управление.

Членството на България в Европейския съюз променя контекста и фокуса на гражданското участие. Създава се необходимост от развит граждански капацитет за ефективно влияние върху процеса на формиране на политики на европейско ниво, при това през призмата на българския обществен интерес.

Засилването на гражданското участие несъмнено е свързано и с необходимостта от гражданско образование за всички възрасти и нива. Изграждането на културата на участието е дългосрочен процес, който се нуждае от системност и от разбиране за ползите от него.

Обучител:

Георги Миланов

08 Юли 2019г.